

EESTI GEOGRAAFIA SELTS 30

Eesti Geograafia Selts (EGS)¹ on üks Eesti NSV Teaduste Akadeemia (TA) kolmest teadusseltsist. Ta kuulub ühtaegu suveräänse koostisosana NSV Liidu Geograafia Seltsi koosseisu.² Et meie vabariigi ei ole iseseisvat geograafiaalast uurimisasutust (geograafilist uurimistööd tehakse vähesel määral mitmes TA instituudis lisaks nende põhitemaatikale, samuti Tartu Riikliku Ülikooli (TRÜ) füüsilise ja majandusgeograafia kateedrites õppetöö kõrval), on EGS-ist kujunenud organisatoorne keskus, kes ühiskondlikel alustel suunab ja osaliselt teeb kogu Eesti NSV ulatuses geograafiaalast uurimistööd ning tegeleb ka geograafiliste teadmiste levitamisega.

EGS-i asutamise initsiatiivgrupp (organiseerimiskomitee) moodustati koosseisus: August Loopmann, Ago Marksoo, Juanita Mihhailova, Jaan Sepp, Eha Sillam, Ingrid Urm, Harald Veges ja esimehena allkirjutanu kui seltsi asutamise mõtte algataja. Taotluse EGS-i loomiseks kiitis TA toleaeagne president Johan Eichfeld heaks. Vastavalt TA presiidiumi sellekohasele ettepanekule 25. maist 1955 ja NSV Liidu Geograafia Seltsi teadusliku nõukogu otsusele 15. novembrist 1955 asutati EGS esialgselt NSV Liidu Geograafia Seltsi filiaalina (keskus Tallinnas).

Seltsi esimene üldkoosolek toimus mitmesuguste organisatsiooniliste küsimuste lahendamise tõttu 2. novembril 1956. Üldkoosolek kui seltsi kõrgeim organ valis seltsi esimeheks allkirjutanu. Teadusliku nõukogu esimesse koosseisu valiti Leonid Brutus, Kallio Kildema, Ago Marksoo, Salme Nõmmik, Robert Rägastik, Jaan Sepp, Eha Sillam, Vello Tarmisto ja Endel Varep. Revisjonikomisjoni valiti Silvi Kihu, Vladimir Lill ja Andres Toomus. Üldkoosolek fikseeris üldjoontes ka seltsi teadusliku ja organisatoorse töö kõige pakilisemad ülesanded.

Samal kuupäeval toimunud seltsi teadusliku nõukogu esimesel istungil valiti seltsi presiidium koosseisus: esimees Vello

Tarmisto, aseesimees ja ühtlasi seltsi aseesimees Endel Varep, teadussekretär Jaan Sepp ning liikmed Kallio Kildema ja Ago Marksoo. Seltsi juhtivate organite koosseisu koopteeriti 1957. aastal veel Osvald Nilson. Samal aastal asus seltsi teadussekretäri ametikohale Laine Merikalju.

1956. aasta lõpul oli seltsil vaid 39 liiget, kuid nende arv kasvas jõudsalt. 1960. aasta lõpus oli neid 155, 1970. aasta lõpuks 338 ja 1985. aasta algul oli seltsil juba üle 500 liikme. Nende hulgas on peale geograafide ka geolooge, klimatolooge, hüdrolooge, majandusteadlasi, ajaloolasi, arhitekte, üliõpilasi jt. 53% seltsi liikmetest asub Tallinnas, 13% Tartus ja 34% vabariigi teistes asulates. 23% liikmetest on teadusliku kraadiga, neist 20 on teaduste doktorid, kusjuures geograafiadoktoreid on kaks. Seltsi liikmetest on neli Eesti NSV TA korrespondentliikmed. Prof. Endel Varep on NSV Liidu Geograafia Seltsi ja allkirjutanu Ungari Geograafia Seltsi auliige.

Seisuga 1. juuni 1985 oli EGS-i teadusliku nõukogu koosseis järgmine: geogr.-kand. Hardo Aasmäe, ped.-kand. Silvi Alu-mäe, geogr.-kand. Jaan Jõgi, maj.-kand. Kalev Kukk, geogr.-kand. Heino Mardiste, geogr.-kand. Ann Marksoo, maj.-dr. prof. Uno Mereste, Laine Merikalju, geogr.-dr. prof. Salme Nõmmik, geogr.-dr. Jaan-Mati Punning, biol.-kand. Rein Ratas, ENSV TA

¹ Vt. Eesti Geograafia Selts. — Rmt.: Eesti NSV Teaduste Akadeemia aastail 1956—1964. Tallinn, 1965, 286—292; *Tarmisto, V.* Estonian Geographical Society. — Rmt.: Estonia. Selected Studies on Geography. Tallinn, 1980, 5—8; *Varep, E., Merikalju, L.* Estonian Geographical Society. — Rmt.: Estonia. Nature, Man, Economy. Tallinn, 1984, 5—13.

² NSV Liidu Geograafia Seltsi kuulus 1980. aastal 14 liiduvabariikide geograafia seltsi, 24 filiaali, 134 osakonda ning 166 territoriaalset osakonda ja allosakonda, liikmeid kokku 36 000.

korrespondentliige prof. Anto Raukas, geogr.-kand. Jüri Roosaare, geogr.-kand. Elvi Sepp, ENSV TA korrespondentliige prof. Vello Tarmisto, geogr.-kand. prof. Endel Varep, Astrid Värtina.

Ülalnimetatuid kuuluvad seltsi presiidiumi koosseisu H. Aasmäe, S. Alumäe, J. Jõgi, A. Marksoo (aseesimees), L. Merikalju (teadussekretär), J.-M. Punning (esimees), R. Ratas, A. Raukas (aseesimees), J. Roosaare, V. Tarmisto. Prof. E. Varep oli seltsi aseesimees ja allakirjutanu esimees 1956—1985, kuna L. Merikalju on alates 1957. aastast teadussekretäri ametikohal.

Seltsi tegevuse põhisuundade ja struktuuri väljakujunemine toimus põhiliselt 1958. aasta lõpuni. Teadustöö paremaks korraldamiseks loodi sektsioonid: 1956. aastal Tallinnas majandusgeograafia ja Tartus füüsilise geograafia sektsioon. Järgmisel aastal asutati Tallinnas veel kooligeograafia sektsioon. Hüdro meteoroloogia sektsioon, mis hõlmas Põhja-Eestis elunevaid geograafe, loodi 1958. aastal. Seoses füüsilise geograafia sektsiooni reorganiseerimisega asutati 1959. aastal seltsi Tartu osakond ning hüdro meteoroloogia sektsioon nimetati ümber füüsilise geograafia sektsiooniks. 1967. aastal eraldusid sellest klimatoloogid ja hüdroloogid ning moodustasid oma sektsiooni. Seega on EGS-i struktuur 1967. aastast alates järgmine (allüksuste liikmete arv ja juhtivorganite koosseis on antud seisuga 1. juuni 1985):

1. **Tartu osakond** — 105 liiget, sektsioonidesse ei jagune; hõlmab Tartus ja Lõuna-Eestis elunevaid seltsi liikmeid. Teadusliku nõukogu koosseis: Sirje Janikson, Arvo Järvet, geogr.-kand. Ott Kurss, Kalev Päid, geogr.-kand. Jüri Roosaare (esimees) ja Kalev Sepp.

2. **Füüsilise geograafia sektsioon** — 124 liiget. Büroo koosseis: Tiit Hang, Tiiu Liblik, geogr.-dr. Jaan-Mati Punning (esimees), Aarend-Mihkel Rõuk, geol.-min. kand. Leili Saarse, geol.-min. kand. Elvi Tavast, geogr.-kand. Rein Vaikmäe.

3. **Klimatoloogia-hüdroloogia sektsioon** — 70 liiget. Büroo koosseis: geogr.-kand. Jaan Jõgi (esimees), Kulla Kivi, geogr.-kand. Vaido Kraav, Tiit Luhari, Maaja Narusk.

4. **Majandusgeograafia sektsioon** — 110 liiget. Büroo koosseis: Madis Kaldmäe, maj.-kand. Kalev Kukk (esimees), geogr.-

kand. Ene Lausmaa, geogr.-kand. Virma Murel, geogr.-kand. Elve Ojaverre.

5. **Kooligeograafia sektsioon** — 65 liiget. Büroo koosseis: ped.-kand. Silvi Alumäe, Ingrid Mägi, Vanda Orav, Lia Tera, Astrid Värtina (esimees).

1984. aastal asutati viies — **maastiku-ökoloogia sektsioon**, liikmete arv 25. Büroo koosseis: geol.-min. kand. Hella Kink, Toomas Kokovkin, biol.-kand. Jüri Martin, biol.-kand. Rein Ratas (esimees), Heino Samel.

Terminoloogikomisjon tegeleb eeskätt geograafia oskussõnade kooskõlastamise ja unifitseerimisega, tagades ka eesti kohanimedega õige kirjutamise geograafilistel kaartidel.

EGS-i tegevuses on aastate vältel kujunenud välja neli põhiala: 1) teadustöö, 2) teaduslike ja populaarteaduslike trükiste avaldamine, 3) konverentside, seminaride, nõupidamiste jm. teadusürituste korraldamine, 4) geograafiaalaste teadmiste populariseerimine. Kuna seltsi on koondunud geograafia ja sellega piirnevate teadusharude esindajad, on seltsi liikmete teadustöö probleemistik üsna lai. Olulisel kohal on Eesti looduslike tingimuste uurimine eesmärgil kaasa aidata looduskeskkonna ratsionaalsemale kasutamisele rahvamajanduses. Koostöös teiste asutustega, eriti TRÜ füüsilise geograafia kateedriga, on koostatud meie vabariigi mitmete piirkondade füüsilis-geograafilisi iseloomustusi. Neis antakse ka hinnang erinevate looduskomplekside majandusliku kasutamise võimalustele. On aidatud välja töötada füüsilis-geograafilise rajoneerimise skeemi ning uuritud paikkondade pinnaehitust, mullastikku, kliimat ja vetevõrku. Mitmeid töid on tehtud Peipsi—Pihkva järve läänearaniku ning Lõuna- ja Kagu-Eesti jõcorgude geomorfoloogiliste iseärasuste selgitamiseks. On tegeldud Lääne-Eesti saarestiku väikeste saarte ja Hiiumaa geoloogilise arengu ning maastikutüüpide uurimisega. Käsitletud on ka Eesti maastike muutumist inimtegevuse mõjul peamiste ajalooetappide vältel ning maastike tänapäeva ilmet maastikutüüpide lõikes.

Klimatoloogilisi-meteoroloogilistest uurimustest tõstetagu esile põllumajanduskõlvikute mikrokliimaatilist kaardistamist ning agrometeoroloogiliste tingimuste uurimist, eeskätt Eesti NSV edela- ja kaguosas. Nimetatud tööd, mis tehti koos Eesti Agrometeoroloogia Laboratooriumiga,

on vajalikud selleks, et aidata välja selgitada põllumajandustootmise agrometeoroloogilisi tingimusi. Rakenduslikke töid on valminud ka mullageograafia alal, eriti muldade struktuuri ning põllumaade keemiliste omaduste ja kivisuse kohta. Hüdroloogid on osalenud sisevete ja Läänemere rannikumere hüdrooloogilise režiimi, vee reostatuse ning asulate veega varustatuse uurimisel.

Majandusgeograafide uurimisobjektiks on olnud Eesti NSV tootlike jõudude territoriaalne organiseerimine, sealhulgas majanduslikud mikroproportsioonid, sotsiaalgeograafia probleemid, samuti territoriaalplaneerimise majandusgeograafilised ja sotsiaalsed aspektid. Nende küsimuste käsitlemisel on EGS-il tihe kontakt ENSV TA Majanduse Instituudi, TRÜ majandusgeograafia kateedri ja mitmete projekteerimisinstituutidega. On koostatud administratiivrajoonide majandusgeograafilisi iseloomustusi. Aktiivselt on osaletud tootmise arendamist ja paigutust mõjutavate tegurite väljaselgitamisel. Erinevate piirkondade asulastiku, rahvastiku, teenindussfääri ja puhkemajanduse uurimise tulemused on leidnud kasutamist Eesti NSV regionaal-majanduslikul perspektiivplaneerimisel. Mõningal määral on uuritud ka välisriikide ja väliskaubanduse geograafiat, majandussidemeid, samuti meditsiinigeograafia küsimusi. Rakenduslike tööde kõrval on valminud teoreetilisi uurimusi majandus-, rahvastiku- ja asulageograafia alal ning geograafiateaduse struktuuri kohta.

Kooligeograafide uurimistöö peamine ülesanne on aidata tõsta geograafia õpetamise taset üldhariduskoolides. Selleks on koos Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudi ja Eesti NSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudiga uuritud õppe- ja kasvatustöö olukorda geograafia õpetamisel. Erilist tähelepanu on osutatud püsivate geograafiaalaste teadmiste kujundamise võtete ning õpilaste iseseisva töö efektiivsemate vormide väljaselgitamisele.

Seltsi liikmed tegelevad ka geograafia ajaloo uurimisega, mis hõlmab eeskätt Eesti kartograafia ajalugu, samuti Eestist pärinevate maadeuurijate ja meresõitjate teaduslikku tegevust.

Seltsi olulisi tegevusvälju on teaduslike konverentside, sümposioonide, seminaride ja nõupidamiste, samuti ettekande- ja arutluskoosolekute korraldamine. Esimene vabariiklik geograafide teaduslik nõupida-

mine toimus 30. märtsil 1957 Tallinnas. Peeti ettekanded: «NSV Liidu Geograafia Seltsi tegevusest» (S. Nõmmik), «Füüsilise geograafia olukorrast ja arenguperspektiividest» (E. Varep), «Majandusgeograafia uurimistöö olukorrast ja arenguperspektiividest Eesti NSV-s» (V. Tarmisto) ning «Kooligeograafia olukorrast Eesti NSV-s» (A. Toomus, H. Tulp). Nende põhjal analüüsiti geograafiaalase uurimistöö saavutusi ja vajakajäämisi ning fikseeriti edaspidise uurimistöö põhisuunad. Võeti vastu otsus, mis kujunes pikemaks ajaks seltsi teadusliku ja organisatoorse tegevuse programmiks.

Ettevalmistusena osavõtuks vastavast üleliidulisest nõupidamisest korraldati 1959. aastal Tartus esimene maastikuteadust käsitlev nõupidamine, kus põhiettekande «Eesti NSV maastikulisest rajoneerimisest» tegi E. Varep. Järgnevatel aastatel maastikuteaduses tehtud tööle annab hea maine asjaolu, et 1972. aastal Kääriku korraldatud seminar «Maastikuline kaardistamine territoriaalplaneerimise otstarbel» kujunes juba üleliiduliseks ürituseks. Tähelepanu vääriavad veel paljud maastikuteaduse, viimasel ajal just maastikuökoloogia alal korraldatud konverentsid, kus lahendatakse mitmesuguseid põllumajanduse vajadustest lähtuvaid rakendusliku tähtsusega ülesandeid.

Tartus pandi 1960. aastal alus Balti liiduvabariikide geograafide ja majandusteadlaste ühistele konverentsidele, millest võtab osa teadlasi mujaltki NSV Liidust. Nendel, nüüd juba traditsiooniliseks saanud teadusüritustel arutatakse geograafia ja majandusteaduse aktuaalseid probleeme teadusasutuste, kõrgkoolide, plaaniorganite, projekteerimisinstituutide ning laialdase ühiskondliku aktiivi osavõtul. Liiduvabariikide teadlaste vaheliste kontaktide edendamise kõrval teenivad sellised ühisüritused oma rakendusliku kallaku tõttu ka praktika huve ning aitavad kaasa rahvamajanduse oluliste probleemide komplekssele lahendamisele.

Seoses sellega, et geograafilises uurimistöös kasutatakse järjest enam matemaatilisi meetodeid, korraldati 1967. aastal Otepääl koos Moskva ja Tartu ülikooliga II üleliiduline suvekool «Matemaatika geograafias». Osaleti ka III üleliidulise nõupidamise «Matemaatilised meetodid geograafias» korraldamisel Tartus 1974. aastal. Seltsi liikmed on võtnud ja võtavad osa

teistestki analoogilise temaatikaga teadus-
üritustest.

Kodu-uurimistöö elustamise vajadusest
lähtudes korraldas EGS-i presiidium 1957.
aastal mitu nõupidamist. Seltsi poolt kok-
kukutsutud kodu-uurimisalasel koosolekul
võeti vastu otsus teha ENSV TA pre-
siidiumile ettepanek moodustada kodu-uuri-
mist juhtiv ja koordineeriv organ TA pre-
siidiumi juurde. See saigi teoks TA Kodu-
uurimise Komisjoni loomise näol.

EGS-i poolt korraldatud kooligeograa-
fia seminaridest võrsus geograafiaõpetajate
vabariikliku kokkutuleku idee. Koostöös
meie vabariigi Haridusministeeriumiga ja
TRÜ-ga sai 1969. aastal teoks I vabariik-
lik geograafiaõpetajate teaduslik metoodi-
kakonverents, mis peeti Käärikul. Geograa-
fiaõpetajate teadmiste täiendamisele kaasa-
aitamine sai sellest peale seltsi tegevuse
üheks tähtsamaks ülesandeks. See ees-
märk oli ka esimesel õpetajate geograa-
fiaalasele kodu-uurimisele pühendatud se-
minaril, mis korraldati 1958. aastal koos
Vabariikliku Opetajate Täiendusinstituudiga
Vana-Otepääl. Järgmised seda laadi semi-
narid peeti koos TA Kodu-uurimise Komis-
joniga Kaius (1959), Palamusel (1961) ja
Tõrvas (1962). Geograafiaõpetajad said
seal praktilis-metoodilisi kogemusi nii füü-
silise, majandus-, asula- kui ka rahvasti-
kugeograafia alal.

Geograafiaalastest ja 1963. aastal TA
Kodu-uurimise Komisjoni poolt Võrus peetud
ajaloolasest kodu-uurimise seminarist
kasvas kompleksse kodu-uurimise seminar-
kokkutulekute mõte. Aastail 1964—1974
korraldati koos TA Kodu-uurimise Komis-
joniga 7 seminarikokkutulekut. Hiljem on
nende korraldajaks jäänud TA Kodu-uuri-
mise Komisjon. Nendest traditsiooniliseks
saanud üritustest võtavad aktiivselt osa
ka paljud EGS-i liikmed.

Geograafiaalase klassivälise tegevuse
süvendamiseks koolides ning õpilaste huvi
suurendamiseks geograafia kui õppeaine,
eriti aga geograafiaalase teadustöö vastu
pandi seltsi initsiatiivil 1965/66. õppeaas-
tal alus iga-aastastele vabariiklikele kooli-
noorte geograafiaolümpiaadidele, mis kor-
raldatakse koos Haridusministeeriumi ja
TRÜ-ga. Need on võitnud õpilaste ja õpe-
tajate hulgas suure populaarsuse, millest
annab tunnistust osavõtjate arvu pidev
kasv. Parimad osalejad on jätkanud pärast
keskkooli lõpetamist geograafiaõpinguid
TRÜ-s.

Seltsi kirjastustegevus on mitmepalge-
line. Antakse välja aastaraamatut, mis on
mahukaim regulaarselt ilmuv geograafia-
väljaanne meie vabariigis. Esimene aasta-
raamat (ühtlasi seltsi esimene trüki) il-
mus 1957. aastal. Seni on ilmunud 19 aas-
taraamatut kogumahuga ligi 350 trüki-
poognat. Peale selle avaldatakse teadus-
likke monograafiaid ning temaatilisi ja
bibliograafilisi kogumikke. Sarjas «Eesti
Geograafia Seltsi publikatsioonid» on il-
munud 10 väljaannet. Esimene nende hul-
gas oli prof. Endel Varepi töö «Jooni Ees-
ti kartograafia ajaloo» (1960). Samas
sarjas on ilmunud ka kaks bibliograafilist
kogumikku: «Geograafia arengust Eesti
NSV-s 1940—1960» (1960; ka vene ja ing-
lise keeles) ning «О развитии географии
в Эстонской ССР 1960—1968» (1970).
Rahvusvaheliste geograafiakongresside pu-
hul Montrealis (1972), Moskvas (1976),
Tokios (1980) ja Pariisis (1984) anti välja
neli ingliskeelset kogumikku, mis on suu-
restli kaasa aidanud meie geograafide saa-
vutuste tutvustamisele välismaal. Teoreeti-
listest töödest olgu märgitud kogumik
«Теоретическая и математическая геогра-
фия». Rakendustrükistest väärib tähelepa-
nu P. Karingu poolt 1980. aastal koosta-
tud «Eesti NSV heintaimede agrokliima
atlas» (tekst eesti, vene ja inglise keeles).

Seltsi initsiatiivil ja aktiivsel osavõtul
pandi 1958. aastal alus Eesti NSV linnu
ja kaunimaid paiku tutvustavate turismi-
brošüüride väljaandmisele.

Geograafiliste teadmiste levitamine on
toimunud peamiselt avalikel ettekande- ja
arutluskoosolekutel. Esimene neist toimus
1957. aastal Tartus tollaegses füüsilise
geograafia sektiionis. Ettekannete tema-
atika on olnud mitmekesine, selles kajastu-
vad eelkõige seltsi liikmete teadustööde
tulemused. Meie loodusvarade ja loodus-
keskkonna otstarbeka kasutamise ja kaitse
ning tootlike jõudude arendamise ja pai-
gutamise küsimuste kõrval on arutatud
geograafia teooria ja metodoloogia küsi-
musi; rohkem tähelepanu on osutatud geograa-
fia õpetamise metoodikale ja geograa-
fiateaduse uusimate saavutuste tutvusta-
misele. Arvukalt on peetud populaarteadus-
likke ettekandeid geograafiast ja selle
naaberteadustest ning esitatud matka- ja
reisiaruandeid. Geograafiliste teadmiste
levitamisega on agaralt tegeldud ka väl-
jaspool seltsi. Aastas peetakse 350—400
loengut ettevõtetes ja asutustes. Geograa-

fia teemadel võetakse sõna ajakirjanduses, raadios ja televisioonis. Aktiivselt on aidatud korraldada geograafiaõpetajate ja matkainstruktorite kursusi ja seminare ning koolide klassiväliseid üritusi. Tihe koostöö on Õpilaste Teadusliku Ühingu.

Populaarsed on seltsi teaduslikud ekskursioonid ja õppekäigud. Praktiliselt on kogu vabariik vilunud juhendajate käe all läbi käidud. Kaugmatku-ekspeditsioone on korraldatud Kamtšatkale (1969), Pamiiri (1970), Ida-Jakuutiasse (1972), Korjaki mägismaale (1974) ja mujale.

Seltsil on kontakt paljude NSV Liidu ja välismaa geograafikeskustega. Seda on erialaste trükiste vahetamise kõrval oluliselt soodustanud seltsi liikmete osavõtt

niihästi üleliidulistest kui ka rahvusvahelistest üritustest. Seltsi liikmed on esinud teaduslike ettekannetega kõigil rahvusvahelistel geograafiakongressidel (alates 1960. aastast) ja paljudel muudel välisriikides toimunud geograafiaalastel teadusüritustel. Sellega on jõukohaselt kaasa aidatud Eesti NSV riivamajanduse, kultuuri ja teaduse saavutuste tutvustamisele. Seltsi liikmed, nagu ENSV TA korrespondentliige prof. Anto Raukas, prof. Endel Varep, geogr.-kand. Ann Marksoo ja geogr.-kand. Peeter Karing, on rahvusvaheliste geograafiaalaste teadusorganisatsioonide, komisjonide või töögruppide liikmed.

Vello TARMISTO

X RAHVUSVAHELINE ARHIIVIKONGRESS

17.—21. septembrini 1984 toimus Saksamaa LV-s Bonnisi X rahvusvaheline arhiivikongress*, millest võttis osa rohkem kui 1200 arhiivaari 103 riigist. NSV Liidu delegatsiooni juhtis NSV Liidu Arhiivide Peavalitsuse juhataja ajaloodoktor professor F. Vaganov.

Kongressi põhiteema oli «Väljakutse arhiividele: kasvav vastutus ja piiratud ressursid». Sellele pühendati neli plenaaristungit. Esimesel istungil mõtestati lahti põhiteema sisu: arhiivide vastutus ja ülesanded kasvavad pidevalt, kuid neile eraldatavad vahendid on piiratud. Teine ja kolmas plenaaristung pühendati juhtimisküsimustele, tehnika- ning kaadriressursidele. Neljandal istungil arutati arhiivimaterjalide koopiade vahetamist rahvusvahelises ulatuses. Pärast põhi- ja kaasettekandeid toimusid nende arutelud.

Kongressi ajal oli kaks Rahvusvahelise Arhiivinõukogu (ICA) peaassamblee istungit, kus arutati ICA tegevust aastail 1980—1984, samuti arhiivide ümarlauaistungite, regionaalsete organisatsioonide, sektsioonide, komiteede ja ajakirja «Archivum» tööd, võeti vastu parandused ICA põhikirjas ning määrati uued liikmemaksu suurused. Teisel istungil kinnitati tegevusprogramm aastaks 1984—1988, võeti vastu otsused ja soovitusel, mis tulenesid kongressi plenaaristungitel kõneldust. Uueks ICA presidendiks valiti Saksamaa LV *Bundesarchiv*'i president Hans Booms ja asepresidentideks Prantsusmaa arhiivide peadirektor Jean Favier ning Angeline S. Kamba Simbabwe. Täidesaatvasse komi-

teele valiti teiste seas ka NSV Liidu Arhiivide Peavalitsuse juhataja F. Vaganov. XI rahvusvaheline arhiivikongress otsustati korraldada 1988. aastal Pariisis.

Lisaks istungitele toimusid eri maade arhiivitöötajate kohtumised, külastati mitmeid Saksamaa LV arhiive, vaadati teemaatilisi näitusi ja filmiprogrammi.

Vahetult pärast kongressi, 24.—26. septembrini peeti Herrenhimzee lossis Müncheni lähedal ICA täidesaatva komitee istung, kus valiti ICA büroo, arutati organisatsioonilisi ja publitseerimisküsimusi ning finantsabi andmist arengumaade arhiivinduse arendamiseks. Järgmine arhiivide ümarlauakonverents on 1985. aasta oktoobris Austinis (USA) teemal «Pääs arhiividesse ja kodanike isiklike huvide kaitse». 1986. aastal Helsingis peetava ümarlauakonverentsi teema on «Tsentraliseerimine, detsentraliseerimine ja arhiivid» ning 1987. aastal Veneetsias asetleidval konverentsil «Arhiivimaterjalide säilivus». XII rahvusvahelise arhiivikongressi korraldamise õigus anti Kanadale. ICA täidesaatev komitee koguneb Ottawasse juba 1985. aastal.

* Lähemalt vt. selle kohta: *Rambusch, S.* Den internationale arkivkongress 1984. — Nordisk Arkivnyt. København, 1984, nr. 4, 84—85; X Kansainvälinen arkistokongressi. — Yleisarkistojen Tiedotuksia, 1984, nr. 3, 5—6; X. Internationaler Archivkongress 1984 in Bonn. — Archivmitteilungen, 1985, nr. 1, 8—19; X Международный конгресс архивов. — Советские архивы, 1985, № 1, 3—23.

Peep PILLAK